

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-27>

Маркарова Кетевані, провідний науковий співробітник
Музею-майстерні І. П. Кавалерідзе

Про деякі нездійснені проєкти І. Кавалерідзе – проєкт пам'ятника Т. Г. Шевченку для м. Дубно

Ключові слова: скульптура, пам'ятник, Тарас Шевченко, Іван Кавалерідзе.

Ketevani Markarova, leading research fellow
of the Ivan Kavalieridze Museum-Workshop

About some unrealized projects of Ivan Kavalieridze: the project of the monument to Taras Shevchenko for Dubno

Abstract: The formation of an image in the work of the famous Ukrainian sculptor Ivan Kavalieridze is studied in the report by the example of the monument to Taras Shevchenko in Dubno.

Key words: sculpture, monument, Taras Shevchenko, Ivan Kavalieridze.

Втворчій спадщині І. Кавалерідзе можна виокремити низку творів, присвячених Тарасу Шевченку. Скульптурна Шевченкіана митця поєднує реалізм та кубо-футуризм, напрямок, в якому скульптор працював у 20-х роках ХХ ст.

В 1941 р., під час повернення з відрядження знімальної групи Київської кіностудії в окупований Київ, перебуваючи в м. Дубно, І. Кавалерідзе обрав місце для майбутнього пам'ятника Кобзареві у скверіку навпроти Дубенського замку. Вже наприкінці 1942 р. проєкт пам'ятника був готовий, але в місті вже не було замовників – молодих керівників Дубенської округи. Митець запропонував готовий «дубенський» проєкт пам'ятника Т. Шевченку для Хрещатика в Києві. Але з політичних мотивів проєкт опального скульптора вибув із конкурсу.

Нездійснений проєкт пам'ятника Т. Шевченку І. Кавалерідзе експонував, як самостійний твір, на деяких виставках. Потім скульптор мав намір встановити пам'ятник Кобзареві в Ленінграді, але тільки у 1960-х рр. зміг деякою мірою бути дотичним до встановлення пам'ятника Т. Шевченку в Москві.

Проєкт пам'ятника Т. Шевченку для м. Дубно став зрілим осмисленням автора своїх багаторічних пошуків постаті Кобзаря у монументальній пластиці. Колишня статичність тут перетворилася на динаміку стрімкого руху постаті поета, що рішуче йде проти вітру у глибокій задумі. Цю динаміку скульптор підкреслює важкими складками плаща, що розвіваються від вітру. У притаманній майстру манері, він вдало використовує гру світла та тіні, що надає твору відчуття особливого психологічного стану. Світлотіньові формоутворюючі об'єми додають твору того емоційного напруження, якого не було у кубістичних пам'ятниках І. Кавалерідзе, присвячених Т. Шевченку в 1920-х рр.

